List 14. **NOVICE** Tečaj LVII.

gospodarske, obrtniške in národne.

Izhajajo vsak petek ter stanejo v tiskarni prejemane za celo leto 3 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 75 kr. in za četrt leta 90 kr., — po pošti prejemane pa za celo leto 4 gld., za pol leta 2 gld. in za četrt leta 1 gld. — Za prinašanje na dom v Ljubljani se plača na leto 40 kr. Naročnino prejema upravništvo v Blasnikovi tiskarni. — Oglase (inserate) vzprejemlje upravništvo, in se plača za vsako vrsto za enkrat 8 kr., za dvakrat 12 kr., za trikrat 15 kr. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu „Novic“.

V Ljubljani 7. aprila 1899.

Politiški oddelek.

Primorski dež. zbori.

Naposled, po dolgem odlašanju, je vlada sklicala tudi vse tri primorske deželne zbore. Sklicani so na dan 15. aprila in sicer goriški in tržaški na navadni svoj sedež, istrski pa v Koper.

Zakaj je vlada toliko časa odlašala sklicanje primorskih deželnih zborov. Zdrava pamet mora odgovoriti, da najbrž zategadelj, ker je spoznala, da so razmere v teh deželnih zborih nezdrave in nenaravno, in da je hotela najprej sanirati te razmere predno je sklicala dež. zbore, dobro vedoč, da so pri sedanjih razmerah popolnoma nesposobni za vsako koristno delo.

Iz krogov, kateri so z vlado v zvezi, in kateri so kolikor toliko poučeni o njenih korakih in namenih, se nam v istini poroča, da se je vlada resno trudila, pridobiti italijanske večine, za koncilijantnejše postopanje napram slovanskim manjšinam. Kakšen je bil uspeh te posredovalne akcije, tega nam ne ve nihče povedati.

Zdi se nam, da vladno posredovanje ni imelo prav nobenega uspeha, in da se te razmere čisto nič ne premene, v kolikor je ta prememba odvisna od Italijanov.

V goriškem deželnem zboru se pokaže naprej, v koliko hoče vlada sama uplivati, da se razmere zboljšajo, naj je to laški stranki že všeč ali ne. Vsled vstopa grofa Franca Coroninija je postala laška stranka še kompaktnejša, kakor je bila poprej, kajti grof Fran Coronini si je znal varovati vsaj nekoliko samostojnosti in ni z drugimi laškimi poslanci hodil čez drn in strn tako, kakor bo hodil njegov naslednik dr. Egger. Laška stranka je torej zdaj še trdnejša nego je bila poprej. Ako je vladi res kaj na tem, da ta stranka večino prebivalstva predstavljajoče manjšine v deželnem zboru in odboru popolnoma ne uduši, potem je njena najsvetejša dolžnost, da imenuje deželnega glavarja izmed slovenskih poslancev. Vlada ima v tem oziru proste roke in more tej zahtevi lahko ugoditi. Lahom bi se s tem ne zgodila nobena krivica, pač pa bi bila s tem slovenska manjšina v toliko utrjena, da bi vsaj ne bila Lahom izročena na milost in nemilost.

Pri istrskih Lahih ni vlada menda prav nič opravila. Da je sklicala deželni zbor istrski letos v Koper, je pač dokaz, da se Lahi niti toliko niso hoteli udati, da bi bili obljubili, respektirati načelo parlamentarizma in spoštovati osebno varnost slovenskih in hrvatskih poslancev. Vlada je lani namesto v Poreč, ki je bil dolgo let sedež dež. parlamenta, sklicala dež. zbor v Pulj. Storila je to, ker so bili slovanski poslanci v Poreču neprestano napadeni in monetirani, in ker naposled niti svojega življenja niso bili varni. V Pulju ni bilo nič bolje. Vlada je nameravala prenesti dež. zbor in deželne urade sploh v Pulj, ki je vsled razvoja razmer postal na ravno središče dežele in je po vseh okolnostih postalo tako, da zamore biti glavno in stolno mesto Istre. Slovenski in hrvatski poslanci so s to vladno namero soglašali, a učakali so britko razočaranje. V Pulju se jim je ravno tako godilo, kakor v Poreču. Tudi tu so bili na nečuven način napadeni in preganjani, in laški poslanci so podpirali počenjanje najete svojati na galeriji.

Ako je vlada zdaj dež. zbor istrski sklicala v Koper, da tako obvaruje hrvatske poslance novih napadov, je to pač znak nekake dobrohotnosti, a tudi znak vladne slabosti. Ta bi bila lepa, da bi avstrijska vlada ne mogla ščititi manjšine, kadar se poslužuje svojih pravic.

A vsa vladna slabost in prizanesljivost napram Lahom se kaže v Trstu. Znano je vnebovpijoče nasilstvo, katero so storili Lahi v tem, da so razveljavili Nabergojev mandat. Slovenski poslanci so vsled dejanskih napadov v dotični seji nastopili pot abstinence. Vlada je pač ono nečuveno kršenje pravice in zakonov suspendiralo in je tudi nekaj melodovala okolu laške gospode, naj omogoči slovenskim poslancem zopetni povratek v deželni zbor, a ker je našla popolnoma gluha ušesa, se

je udala. Ni se mogla odločiti, da energično zastavi svojo besedo v varstvo zakonov in pravice, v varstvo manjšine. Čemu tudi? Saj gre samo za Slovence.

V očigled tem razmeram nas navdaja globoka nezaupnost napram vladi, ki se mora premeniti v očitno nasprotstvo, ako se vlada še pri imenovanju goriškega deželnega glavarja postavi na stališče Lahov, na jedni vlada, ki se ne upa v varstvo javne morale in zakonov odločno nastopiti proti ljudem, kateri so samo po vladni milosti na krmilu, ki na drugi strani še podpre moč in veljavo Lahov o tem, da izmej njih izbere glavarja za Goriško, taka vlada ne more zahtevati, naj jo slovenski poslanci le jeden dan še podpirajo.

Deželni zbor kranjski.

V. seja dne 23. marcija.

Predsedoval je dež. glavarja namestnik baron Liechtenberg.

Posl. Hribar je poročal o račnskem sklepu gledališkega poklada za l. 1897. in o proračunu za l. 1899. Dohodkov je imel gledališki zaklad 1897. l. 11.602 gld. 23 kr. Med temi dohodki so najmovine za lože v znesku 10.032 gld. 50 kr., najmovine 401 gld. 17 kr., obresti 736 gld. 99 kr., itd. Troški pa so znašali: redni 10.442 gld. 2 kr., izredni pa (razni troški, kurjava in zavarovalnica) 12.733 gld. 74 kr. V mestni hranilnici se je vložilo 27.500 gld. Čista imovina tega zaklada je koncem l. 1897 znašala 146.515 gld. 33½ kr. ter se od prejšnjega leta zvišala za 15 489 gld. 74 kr. — Potrebščina za l. 1899 se proračunava na 11.756 gld., pokritje pa na 11.300 gld., torej je primanjkljeja 456 gld., ki se bode pokril iz deželnega zaklada.

Ob jednem je isti poročevalec poročal o prošnjah „Dramatičnega društva“ in „Theatervereina“ za podporo in je predlagal, naj se dovoli vsakemu teh društev po 6000 gld.

O tem predlogu se je unela daljša razprava. Posl. Povše je predlagal, naj se ta točka postavi z dnevnega reda, da se glede nje slovenski poslanci dogovore. Ta predlog je bil odklonjen, ker je poročevalec Hribar izjavil, da od skupnega posvetovanja vseh slovenskih poslancev itak ničesar pričakovati ni. Na to je posl. Kalan predlagal, naj se „Theatervereinu“ nič ne dovoli, zato pa naj se dovoli „Dram. društvu“ 3000 gld več, ostalih 3000 gld. pa naj se razdeli mej družbo sv. Cirila in Metoda in mej „Našo stražo“. Poročevalec Hribar se je izrekel proti temu predlogu, češ, da je političen manever, na kar je bil predlog odklonjen.

Za faktične popravke sta se oglasila dež. predsednik baron Hein, ki je opravičeval predstavo igre „Habsburg“ in knezoškof dr. Jeglič, kateri je izrekel svoje obžalovanje, da se na slovenskem odru predstavljajo igre, ki ne odgovarjajo božjim in uradnim zakonom.

Prošnja obč. zastopa Krope, naj se cesta Podnart-Kropa uvrsti mej deželne ceste, se je odkazala dež. odboru, da v prihodnjem zasedanju o njej poroča. (Poroč. Jelovšek.)

Prošnja za napravo okrajne ceste od Smuke čez Hinje do Žvirč, o kateri je poročal posl. Jelovšek in katero je podpiral posl. dr. Žitnik se je dokazala dež. odboru, da napravi načrt.

Za popravo treh občinskih potov se je županstvu v Selcih dovolilo pod gotovimi pogoji 2700 gld. Zdravstvenemu zastopu v Postojni se je za zgradbo okrožne bolnice dovolilo 1500 gld. Prosnja županstva Št. Jošt za podporo za napravo nove obč. poti se je odstopila dež. zboru. (Poroč. Kalan).

Posl. grof Barbo je poročal o prošnji Ane Skerl za miloščino, in se je dovolilo 180 gld. na leto.

Posl dr. Papež je poročal o prošnji posestnikov na Brečjem vrhu pri Polici za vodovod. Prošnja se je odstopila dež. odboru.

Posl. Višnikar je poročal o računskem zaključku učiteljskega pokojninskega zaklada in normalno šolskega zaklada za l. 1897. in sta bila oba računska zaključka odobrena.

O pospeševanji vinogradništva je poročal poslanec vitez Langer, kateri je predlagal:

I dež. odboru se naroča: 1.) ukrene naj nemudoma da se opusti pepinijera v Ljubljani. 2.) vsakem iz štirih okrajev Krško, Črnomelj, Novo mesto in Postojna se naj tekom petih let subvencijonira filijalka c. kr. kmetijske družbe v to svrho, da se goje plemenite ameriške trte in sicer s pogojem, da si dež. odbor pridrži pravico, dotične nasade in račune o njih nadzorovati ter na predlog filijalke določati v vrsto ameriških cepljenk in plemenitih trt. Polovica dohodkov iz prodaje poplemenjenih trt pripadejo tekom d-be, ko se daje podpora, deželi, polovica pe subvencijonirani filijalki, ki je zavezana, da vzdržuje po preteku omenjene dobe trtne nasade na svoje stroške še nadaljnih 5 let. Seveda sme takrat ceno trt sama določiti ter skupiček sama porabiti. 3.) Stopi naj s c. kr. vlado v dogovor, da se zagotovi filijalkam tudi iz državnih sredstev jednaka podpora za gojitev poplemenjenih ameriških trt.

II. Za l. 1899. se naj dovolijo iz deželnega zaklada sledeči krediti: 1.) Za potovalne učitelje za vinorejo 1710 gld., 3.) Za podpore podružnicam c. kr. kmetijske družbe glasom odstavka I. točka 2., 5000 gld. 4.) za brezobvestna posojila posameznim vinogradnikom do najvišjega zneska 200 gld., ako dovoli c. kr. vlada jednako svoto, 30000 gld., skupaj 37.247 gld.

III. Deželni odbor se pooblašča, da postavi vrhu dovolitve brezobrestnih posojil za regeneracijo okuženih vinogradov mej potrebščine za 1900. l. 30.000 gld. in za 1900 še izredni znesek 20.000 gld. Hkratu se dež. odboru naroča, da kopi v tej zadevi z visoko vlado v dogovor ter jo naprosi, da vstavi v to svrho in za kranjsko določeni državni prispevek v višini kredita, kateri je dovolil za l. 1900 dež. zbor, v preliminar za bodoče leto ter da odredi, da se izplača pravočasno.

Po daljši razpravi, v katero so posegli posl. Povše Lenkh, Božič in Langer ter dež. predsednik baron Hein so bili vsi ti predlogi sprejeti, kakor tudi dodatni predlog posl. Božiča:

Deželnemu odboru se naroča, naj po svojih organih skrbi, da bodo vinogradniki, ki dobe brezobrestna posojila, obnavljali svoje vinograde praviloma v dobri zemlji ni samo na primernih krajih, kjer je upati, da bodo po sedanjih uspehih gotovo uspevali.

Politični pregled.

Paragraf 14. — je zopet na delu. „Wiener Ztg." od dne 30. marca objavlja že napovedano cesarsko naredbo na podlagi tega paragrafa, s katero se podaljša proračunski provizorij do konca meseca junija, toraj za drugo četrtino leta. Predno se pa snide naš osrednji parlament in prične z rednim delom, bo treba najmanj jedenkrat še podaljšati to dobo in tudi ni izključeno, da si bo pomagala vlada letos s samimi četrtletnimi provizoriji. Državnozborska večina temu gotovo ni kriva, marveč le brezobzirni nemški kričači, ki nikakor ne marajo mirne razprave v parlamentu.

Evropske države in Kitaj Postopanje Rusije, Anglije in Nemčije, ki so si pridobile nekaj pedij kitajske zemlje, hoče slediti sedaj cela Evropa s prav malo izjemami. Za kos kitajskega obrežja se že resno poteguje, kakor znano, Italija, in je admiral Grenet že odplul z vojno ladijo „Stromboli" proti vzhodu. Sedaj je jela njen vzgled posnemati tudi Belgija, ki si želi pridobiti nekaterih koncesij za grajenje železnic s pomočjo Anglije. In tudi neka danska ladija odide tje v malo dneh pod poveljstvom princa Waldemara, ki ima toraj tudi nalog, poskrbeti za kak prostorček na kitajskih tleh. Vse države in državice evropske se torej potegujejo za kos sveta ob kitajskem obrežju, le v naši državi je postalo zopet vse tiho v avstro-ogerskih kolonijalnih načrtih. Tako dolgo bodo čakali naši diplomatje, da bo povsem prepozno, in bodo ves „reserviran" svet pograbili popreje že drugi krogi.

Zaupniki štajerskih nemških radikalcev — sošli so se dne 29. m. m. v Gradcu v posvet o narodno-političnih zahtevah z ozirom na Štajersko. Izmej poslancev so bili prisotni Hochenburger, Hofmann-Wellenhof in grof Sturgkh, ki so že predložili svoje referate o „krivicah" ki se baje gode nemškemu narodu na Štajerskem Kot zastopniki nemške ljudske stranke so se vdeležili posvetovanja deželni poslanci dr. Derschata, Stallner, Walz, Wolffhardt in Kokoschinegg, nadalje posl. Schreiner, baron Hackelberg in grof Kottulinski. Odobrili so predložena poročila ter se dobro podkovali za skupni shod zastopnikov vseh nemških opozicijonalnih strank, ki se vrši na Dunaju 8. ali 9. aprila. Poročila so dosedaj povsem še tajna in svet bo izvedel o njih najbrže šele po omenjenem skupnem shodu.

Povišanje častniških plač. — Poroča se nam iz zanesljivega vira da je v proračun za leto 1900 že vstavljena potrebna svota za povišanje plač avstro-ogerskim častnikom, in bodo počenši s tem letom plače naslednje določene: poročnik 840, nadporočnik 1020, stotnik 1200 ozir. 1500, major 2100, podpolkovnik 2600 ozir. 3000 in polkovnik 3600 gld. V višjih častniških stopinjah ni proračunano nikako povišanje. Pripomniti treba, da je v teh številkah zapopadena samo stalna plača brez raznih doklad in priklad. O tem proračunu bodo razpravljali svojedobno skupni delegati in povedali svoje mnenje, toda spremenili najbrže ne bodo ničesar.

Poldnevni pouk v gorenje-avstrijskih šolah. — V svoji zadnji seji vsprejel je gorenje-avstrijski deželni zbor z veliko večino predlog posl. Huberja, naj se v šolah po doželi uvede poldnevni pouk.

Nemško-radikalni »Volkstag« vršil se je minolo nedeljo na Dunaju pod pokroviteljstvom kričača Wolfa, pastorja Antonija in drugih „Los von Rom" agitatorjev. Vršil se je dokaj mirno, ker je bil vstop dovoljen le pristnim sovražnikom katoličanstva in Avstrije; govorilo se je mnogo, še več zabavljalo, kakor je ravno pri nemških radikalcih v navadi, tako da je moral vladnj zastopnik večkrat poseči vmes, poleg tega se je pa tudi prav pridno kričalo „Heil" in „Los von Rom". S tem je bila stvar rešena. Drugè nesreče ni bilo in svet še danes stoji na istem mestu, kakor pred tem znamenitim shodom. Shod sta pozdravila mej drugimi tudi graški zastopnik te klike znani Polzer, in pa glavni vodja eksvitez Schönerer, toda vladni komisar teh pozdravov in dovolil prebrati. Poslušalce so navduševali znani govorniki za boj proti Slovanom in vsem njim nasprotnim strankam, za vsenemštvo in za nemško narodno cerkev.

Mirovne konference vdeleže se, kakor znano, po svojem zastopniku tudi severoameriške zvezne države, toda ne toliko z namenom, da bi se dosegla kaka jedinost glede idej, ki jih je sprožil car v svoji znani okrožnici. Ameriški državni tajnik Hay že marljivo dela na posebnih instrukcijah za mirovni kongres v Hagu. Amerika bode izjavila, da ne more zmanjšati svojih vojnih sil, ker je v primeri z drugimi državami itak zelo slabo oborožena. Ravno tako pa se more opustiti vporabe torpedovk in drugih podvodnih vojnih priprav, ker ne mara omejiti svojih izumnikov. Govoriti se more le o mejnarodnem mirovnem razsodišču, s katerim se strinja tudi Amerika. — teh mislij bodo najbrže tudi mnoge druge evropske države, ki ne bodo hotele odnehati od svojih vojnih zahtev, in je toraj povsem umestna sodba nekaterih krogov, da namreč ne bo nikakega vspeha.

Boj na Filipinih, — je po slikah ameriških poročevalcev za zvezne države ugoden, provzroča o srednji vladi v Washingtonu vedno večje skrbi. Neprestano mora odpošiljati nove moči na te otoke, toda za ta trud, in te velike žrtve ne dobi ničesar druzega, nego pretirana poročila o izgubah na vstaški strani. Sedaj je Mac Kinleyu že zmanjkalo potrebnih vojakov in v zadnjem ministerskem svetu se je vsprejel nasvet, da se odpošlje na Filipine vsa redna armada s Kube, poleg tega pa poskrbi takoj za zadostno število novih vojakov. To pač ne kaže ugodnih vspehov.

Bombardovanje samvaških otokov. — Brzojavka iz Berolina, oziroma iz Apie, glavnega mesta na otoku Upolu je na kratko naznanila, da se bombardovanje nadaljuje. To pa ima svojo zgodovino, o kateri smo svojedobno na zvezi z izvolitvijo Angležem in Amerikanom skrajno neljubega Mataafa za kralja. Ameriški vrhovni sodnik ga je namreč vkljub energičnim ugovorom od strani Nemčije, ki ima poleg prvih dveh glavno besedo, odstavil in posadil na prestol vnuka prejšnjega kralja, nedoletnega Taun-a. To je dalo povod znanim velikim bojem mej pristaši prvega in druzega kralja, toda vsled dogovora imenovanih treh velesil se je stvar končno vender le poravnala in ameriškem predsedniku zastopa mesta Apie, dr. Raffelu, je bila poverjena začasno vrhovna oblast. In sedaj nenadno poročilo o bombardovanju. Pristaši Mataafovi so jeli znova zahtevati svojih pravic, ž njimi je, kakor vedno, nemški konzul, kar pa ameriškem in angleškem konzulu ni bilo všeč, in obe stranki sta izdali proklamaciji naprebivalstvo. To pa je provzročilo nov ljut boj mej pristaši Mataafovimi in Taunorimi, v katerega so takoj posegle s svojimi topovi angleške in ameriške ladije, štiri po številu, in provzročile veliko škodo v mestni okolici, pa tudi v mestu samem. Nemci s svojo ladijo niso mogli braniti svoje stranke in so vsprejeli na ladijo le nekaj Evropejcev. Sploh je pa ogorčenost proti Nemcem velikanska. Cela stvar pa nima tako resne strani, kakor bi bilo

*

sklepati po teh dogodkih. Vzrok je temu boju po poročilih iz Borolina le to, ker ondotni zastopniki niso mogli biti pravočasno poučeni o mirni poravnavi te preporne točke mej evropskimi velesilami. Upanje je toraj, da najnovejše bombe ne bodo imele nadaljnih posledic.

Obrtnija.

Za našo obrtnost.

(Obrtno-politična premišljevanja).

Državni zbor je vsled počenjanja pangermanskih ševinistov tako onemogel, da je nesposoben za vsako delo. Celo najnujnejših državnih zadev ni rešil, kaj še, da bi se bil mogel baviti s potrebami prebivalstva. Zato je pa po našem mnenju — ne vemo, so-li tega mnenja tudi slovenski deželni poslanci kranjski — dolžnost in naloga deželnih zborov, da s pozitivnim plodovitim delom dokažejo korist in moč avtonomije pred vsem s tem, da se lotijo rešitve doslej vedno odkladanih gospodarskih in kulturnih vprašanj.

To je seveda samo mogoče, ako bodo imeli deželni zbori dovolj časa za razpravljanja in posvetovanja, in ako se jim ne bodo z vladne strani delale sitnosti glede kompetence.

Važna naloga deželnega zbora kranjskega je, da s uplivom poseže tudi v razvoj naše obrtne politike, v katerem je po krivdi naših nemških nasprotnikov v zadnjih letih nastala obžalovanja vredna stagnacija.

Ti naši nasprotniki poreko seveda tudi sedaj, da se obrtna politika zadeva, za katere rešitev je po veljavni ustavi poklican samo državni zbor. Ne bomo radi tega začeli poslanike o obsežnosti § 11. in § 12. državnih osnovnih zakonov z dne 21. decembra 1867. l., ker bi bila taka poslanika vsekako brezplodna, in ker tudi najzagrizenejši centralist ne more odrekati deželnim zborom pravice, tudi v vseh obrtno-političnih zadevah poprijeti se vsaj inicijative. Te pravice se je na pr. češki deželni zbor že opetovano poslužil in je novela k obrtnemu redu iz l. 1897. prav za prav njegovo delo. Tudi deželni zbor kranjski ima ne samo pravico, ampak tudi dolžnost oglasiti in uplivati na potreben obrtnosti primeren, razvoj obrtne politike. In kranjski deželni zbor se mora te svoje pravice toliko zanesljivejše poslužiti, ker se centralni parlament ne more ganiti in zatorej tudi v tem oziru ne more ničesar storiti, dočim je hitra rešitev obrtnega vprašanja posebno za našo deželo nujna in velevažna. Mali obrtniki so jedro našega ustnega prebivalstva in so v družbi s kmetovalci podlaga naše narodne družbe.

Ohranitev in povzdiga teh produktivnih srednjih stanov, njih gospodarsko utrjevanje je in bo vedno temeljni kamen našega narodnega gospodarskega in socialnega programa.

Rešitev te naloge je seveda toliko težje, čim večje so težave, s katerimi se imajo boriti obrtniki in kmetovalci in kolikor so različnejše njihove potrebe, kakor tudi vsled tega, ker vzroki krize v teh produktivnih stanovih niso krajevni (lokalni) nego splošni, ter je nastala kriza vsled velikih uprav revolucijonarnih obratov, kateri so v naših časih preobrazili vse svetovno gospodarstvo.

Vse narodno gospodarstvo je organična celota, in se poljedelstvo, obrtnost in trgovina medsebojno podpirajo in izpopolnjujejo. Kadar se jedni stroki slabo godi, hirajo tudi druge, kadar jedna procvita, se tudi ostalim ne godi slabo. Zategadelj pa je naloga naše narodnogospodarske politike vzdrževati soglasje mej posameznimi strokami naše produkcije in jim zagotoviti trajen razvoj. Od tega prizadevanja nas tudi dejstvo ne sme odvrniti, da si časih na polju narodnega gospodarstva interes posamičnikov silno nasprotujejo, in da pride časih do bojev, pri katerih pa gre za eksistenco tisočih ljudij. Vedno moramo imeti pred očmi, da so ta nasprotstva največkrat umetno narejena, in da jih nete zlasti tisti, katerih se tudi gospodarstva ne more ubraniti, a ta nasprostva kulminirajo v naravnem boju dela s kapitalom.

Mobilni kapital, ki se združuje v posamičnih rokah, sili na to, da se osredotoči in monopolizira vsa produkcija in trgovina na korist nekaterih največjih kapitalistov in spekulantov, dočim provzroča na drugi strani pojemanje blagostanja srednjih stanov in spravlja v nevarnost eksistenco najširših slojev prebivalstva.

Velika podjetja ubijajo manjša in združujoč se v kartele in druge uničujejo z brutalno brezobzirnostjo slabejše konkurente.

Nepodcenjujemo pomena kapitala v produkciji, in ne gre nam za agitacijo proti kapitalu sploh, a slepi tudi nismo, da bi ne videli nevarnosti, katera grozi srednjemu stanu in delavskemu ljudstvu od tega združevanja velicega kapitala. V sedanjih razmerah in veliki kapital več samo važen faktor pri produkciji nego je v rokah nekaterih spekulantov postal silno orožje za uničevanje slabše stoječih slojev.

Veliki nemški učenjak Jhering je o teh razmerah rekel: „Naše delniške družbe so se pred očmi zakonodajalcev premenila v organizovane družbe lopovov in sleparjev, v katerih zgodovini je več ničvrednosti, nepoštenja in oderuštva kakor v zgodovini marsikake kaznilnice, samo da oni sleparji in lopovi sede v zlatu namestu da bi bili ukovani v železju“.

Tudi v naši državi se smejo take organizacije stvarjati, zastonj so bili doslej vsi poskusi, utesniti to možnost ter odpraviti tiste zakone, vsled katerih se koncem XIX. veka podpira nadvlada najmočnejših nad vsemi konkurenti na gospodarskem polju.

Te velikapitalistične organizacije tudi niso bile brez upliva na samozakonodajstvo, in zato so vsi pošteni ljudje, ki žele dobro kmetiistvu in obrtnosti, z veseljem pozdravili predloge dr. Pacaka, ki merijo na to, da se obvaruje pošteno delo pred lopovskimi špekulanti. Pacak je svoje predloge stavil v deželnem zboru češkem, in bilo bi jako umestno, da se zanje izreče tudi deželni zbor kranjski.

Kmetijstvo.

Žvepljanje trt.

Po vseh evropskih vinorodnih deželah, posebno v severnih kakor tudi pri nas na Dolenjskem, razširila se je v zadnjih petih letih jako huda bolezen vinske trte, takoimenovana grozdna plesnoba in sicer se je razširila v toliki meri, da dela vsem vinogradnikom opravičene skrbi. Vse okolnosti kažejo, da se ta bolezen, ako se jej vinogradniki sploh v bran ne postavijo, tako ugnezdila in se kot tako nevarna izkazala, kakor se jej primeroma pred prav malo leti v bližnji Italiji. Tam se je ta bolezen podavila prvič okoli leta 1850. in v dobrih desetih letih niso v mnogih prav slovečih krajih ne le nič več vina pridelali, marveč so jim pomrle tudi trte. Tako se je zgodilo tudi po mnozih južnih slovenskih vinorodnih krajih, na Goriškem, v tržaški okolici, v Istri in v ipavski dolini. Da se bode ta bolezen v kaj pogubni meri v naše vinograde vgnezdila, na to kaže posebno kaj mila letošnja zima, katera jej pride jako na korist. Zato opozarjajo vsi strokovni listi vinogradnike že zdaj na to bolezen, in hočemo tudi mi storiti svojo dolžnost in vinogradnike poučiti, kako naj se grozdni plesnobi postavijo v bran. To smatramo za toliko bolj potrebno, ker je prav lahko mogoče, da grozdna plesnoba ugonobi šele nastale nove cepljene vinogradske zasaditve, ki so vender stale toliko truda in denarja.

Pred vsem je potrebno, da se lotijo vsi vinogradniki tistih krajev, katerih se je v prošlih letih ta bolezen pojavila, brez izjeme sredstva, katero je jedino izdatno in to je: žvepljanje trt. Nihče, kdor je že v minolem letu grozdno plesnobo v svojem vinogradu zapazil, naj se ne zanaša, da se letos ne pojavi in nihče naj ne opusti žvepljanja, marveč vsak žvepljaj, vsak brez izjeme.

Kdor pa hoče, da bode žvepljanje izdatno koristilo, da obvaruje ne le grozdje pred razpokanjem in posušenjem, ampak tudi trte pred hiranjem, postopaj tako-le:

Najprej kupi si vsak za žvepljanje potrebno pripravo, to je žvepljalne baklje, žvepljalni meh in fino zmletega žveplja. Taka pušica stane v Novem mestu borih 25 krajcarjev, žvepljalni meh pa stane 1 gld. 10 kr.

Žvepljati se mora začeti, kakor hitro poganjki toliko odrasejo, da je na njih zarod jasno videti. Žvepljati se mora prvič tedaj, kadar so trtni poganjki 5 do 6 centimetrov dolgi. To žvepljanje izvršuje se s pomočjo žvepljalne pušice, s katero se natrosi toliko žvepla na sleherni poganjk, da postane ves rumenkast. Za to prvo žvepljanje ne kaže rabiti meha, kajti on spiha — ker so lističi na trtah še majhni — dosti preveč žveplja in to brez koristi v zrak. Drugič treba žvepljati pred cvetenjem zaroda, takrat pa še z mehom. Ako pa vreme ali čas tega druzega žvepljanja ne dopuščata, naj se nikakor ne opusti takoj po odcvetenju zaroda. Najboljše je, da se žveplja tikoma pred cvetenjem in koj po odcvetenju. Odločno manj napačno pa je, ako se opustivno tikoma pred cvetenjem, kakor pa da bi se opustilo ono koj po odcvetenju. V tretjič žveplja se potem takrat, kadar jagode dosežejo debelost grašice. Več kakor trikrat žvepljati, v naših krajih ni potrebno.

Vsak, kdor žveplja, naj žveplja le v suhem vremenu, ne pa v dežju ali koj po dežju, tudi ne v rosi. Žveplja se lahko ves dan brez prenehanja, naj solnce pripeka, kolikor hoče. Ako v 48 urah po žvepljanju dežuje, ni žvepljanje prav nič koristilo in že na vsak način potrebno, da se ponovi.

Toliko v prevdarek našim dolenjskim vinogradnikom.

D. N.

Poučni in zabavni del.

Vodnikova nevesta.

(Češki spisal V. Beneš-Třebizsky. — Poslovenil D. P.)

(Konec.)

V Voršilkini sobi je bilo vse pri starem. Odteh dob, kar jo je zapustila, in stopila sem tuja noga. Na postlani postelji svetile so se bele blazine, kakor bi bile stoprav nedavno izprane. Podobno je bilo to nevestini bali. Pri vzglavju visela je na steni podoba. — Voršilkina patronka. Andrej prinesel jo je iz svojih gor. Na postelji ležala je košulja iz najčistejega lanu, z rudečimi in modrimi nitkami izšivana, a poleg nje žepni robec, takisto okrašen z rudečomodrim izšivanjem.

„Vender mi je torej nekaj po njej ostalo, nikdo se po tem ne zglasi. — Tu se naseliš, Andrej“, menil je žičar, in uže ni bila več ribarnica za Kresejnem prazna.

Ljudje so se je pa vender bali; pravili so, da vidijo vedno v nočeh v čolnu Voršilko z otrokom, a da zopet poje ono pesem o ribičih, kakor tedaj na sveti večer pred polunočnicami.

Dolga leta živel je tu Andrej, skorej pol stoletja, a slišal in videl ni ničesar. In ko bi bil videl in slišal, ne bil bi se Voršilke bal; kdo ve, ne bi li se spustil po valovih k njej, ko bi ga zanesla v ta svoja skrivališča globoko pod vodo?

Norci, mislili so, da to Voršilka poje! On sam je prepeval pesmice svoje domovine, najraje o posekani brezi:

„Zotáli brezu
Už iu vezú,
Už chlapci na un
Ne polezú. — —

Už se ta breza
Nezelená
Už je i tade
Odvezena.

Plakali chlapci
I děvčata,
Že je ta breza
Ta zotáta . . .“

Čez leta kopal je grobnik zopet grob v kotičku pri zvoniku — žičarju iz kresejnske ribarnice. Pripeljali so ga na velikem vozu, na rakvi sedel je grobnik z oračem. Duhovnik pokropil je popoludne grob in molil za umrlega „očenaš in češčena Marija“. Samo grobar, sin onega, ki je pokopal Rokosa, takisto uže star, začel je: „Daj nam danes naš vsakdanji kruh“ — in „Sveta Marija“.

Gospod župnik slekel je v zagradu obredno oblačilo; v župnišče pa ni šel takoj, ampak postal je pri grobniku.

„Torej je mrtev?“

„Da, velebni gospod“, odgovoril je grobnik, vzravnavši se od svojega dela. — „V ribarnici leži. Včeraj je prej odjezdil na lov, a zablodil do našega brda. — Iz hrastovja razkovikala je sova, konj se je povspel in kakor strela bil doli pri ribarnici. Zlomil si je noge, gospod pa tilnik. Lovci so ga med tem odnesli v ribarnico in tam našli mrliča uže trohnečega. Bil je to ta, katerega smo ravnokar pokopali. Bil je gotovo uže dolgo. Saj ste račili poznati žičarja Andreja iz kresejnske ribarnice in račite tudi vedeti, zakaj je ribarnica opustela, in zakaj se je tam naselil!

„Tudi, tudi, Stehlik — same slabe novine“.

„Obema daj Bog lahko zemljico“.

„In nebeško kraljestvo“, dopolnil je župnik voščilo grobnikovo in šel v župnišče. Čakal je uže nanj posel iz grada.

„Andrej je uže tam“ — mrmral je Stehlik, ko je metal polne lopate gline na žičarjevo rakev — „a ta gubitelj njegove sreče jedva. Moj Bože! Oba sta bila v jedni sobi in tiho drug poleg drugega. Vem, da si tega gospod pred leti ni mislil, ko se je ukradel k ribičevim in to dekle osramotil. Uboga! Zakaj jo je nebo tako kaznovalo? Ne voščil bi si jo videti v noči z otrokom na vodi. Ne bojim se, med mrliči sem kakor doma; a vender ne voščil bi si tega“.

„Stehlik, priti morate na grad in odpreti rodbinsko rakev, da se zrak v njej prevedri, še danes“, oznanjal je grajski birič.

„Takoj, ko bodem tu gotov“, odsekal je jezljivo grobnik.

„Ne pozabiti. — To beraško goloto mogli bi vreči v vodo, zakaj se s tem mučiti“.

„Človek kakor človek“, ogorčil se je Stehlik. „Saj tebe tudi še niso iz grada odnesli. Kdo ve, kje te pokopljejo. Jedva to pridihne k gospodu, pozabi, da je samo iz revne mavhe. — — Prokle . . . . odpusti mi Bog grehe! Še izkuša človeka“.

Birič zaškripal je z zobmi in odšel.

Ko je Stehlik jamo zametal in naravnal gomilo, vsadil je v dobro zemljo tri košate grme: jednega pri glavi, jednega v sredini in jednega pri nogah. I na Rokosovem grobu zeleneli so tri grmi: toda Lenkin rastel je tako slabo, da ga ni bilo poznati. —

Ribarnica za Kresejnem je izginila. Viharje in valovje so poskrbeli, da po nji niti sled ni ostal. Toda Voršilka, nevesta Vodnikova, marsikdaj pripluje za jasnih noči po reki z otrokom in poje:

„Rybáři, rybáři, na tichém Dunaji,
Či jste neviděli můj vinek zelený?“

Na veke ga mora prej iskati kakor Hana, o kateri ji je za tiste burne noči pripovedoval Andrej, žičar — in vabiti mladeniče, da ji ga iščejo, a zadušiti, ako ga ne najdejo.

IX.

Žalostno so doneli pateški zvonovi, daleč po dolini razlegali so se njih tesni zvoki, celo do vrhov, ki v daljavi omejijo Ogrin breg, so prileteli, odbili se od njih, a potem dalje leteli okoli čedičevih skal in še dalje prodirali.

Po Patku nosili so vtopljenca. Pateški se niso bali, da jim isti zvonovi po letu ne razženejo oblakov, ker zvonijo vtopljencu. Slaven pogreb so mu pripravili, da niti starci slavnejega niso pomnili. Vsa vas in še iz okolnih vasij prišli so na pogreb. Velika truma ljudij je spremljala siromaka.

Dvanajst družic neslo je žolto, ovenčano rakev. Na pokrovu se je nihala perjanica lovskega klobuka, a po stranki se lesketalo stransko orožje. Včasih zaigrali so godci žalno koračnico, a marsikateri dnevi, ki je nesla Vojteha, porosilo se je oko; siromak, ni si mislil, ko je ž njo pri cerkvenem blagoslovljenju plesal, da ga v tem tednu poneso v hladni grob.

Bile so te družice najlepše iz vse okolice. Niso zaman mladeniči o njih prepevali:

„Ty pátecký kostelíčku,
Stojiš na pěkném vršíčku!
Vycházeji panuy z tebe
Jako andělové s nebe. —“

„Vojtišek prišel si je domov po smrt. Takšnih praznikov se ni nadejal. Močno ga je zgrabila Voršilka. Okoli boka imel je modre proge, a na šiji prste, globoko v meso zavite“, pravila je kumnica Vobořilka sosedi.

„Bil je vender vojak in gotovo ne v prvič v vodi. A tej še nikdo ni odolel. Zopet se je vrnila, kakor se mi zdi, v naš kraj. Bog pomozi in Kristova mati! To ni poslednji“, bedovala je Nebeská.

„Zopet je tu njen čas“ — trdila je Vobořilka. „Kaj neki počne ta stara, ali ste jo videli? Lase si je pulila, kakor besna begala ob reki, proklinjala Voršilko, ka je bilo grozno poslušati. — Toda ta ne more za to, sama bi imela uže rada pokoj“.

„Molili bi raje za njo, a ne je preklinjali!“ branila je Voršilko pateška ribarica. Po okolici se je zopet razneslo, da se je zopet na bregovih Ogre prikazala ribičeva Voršilka, da zopet vabi mladeniče v valove, za-

duši jih in jih luča na vrh vode. Vojtiška je prej tudi pritisnila k prsam tako močno, da ji ni več ušel.

Poslednje grude zadonele so na Vojtehovi rakvi, a ko je grobnik poravnal zemljo v greben in pobral osodno svoje orodje, ostala je stara Madlenka na grobu jedina, tega ponosa svojih starih let samotna. Ko je Bezhval Vojtiška zakopaval, sedela je tu kakor brez duha, ni plakala; davno so ji solze usehnile, a še le ko je odšel, jela je grozno bedovati. Saj je izgubila ljubčka, vzela ga ji je ta kleta Voršilka; davno uže ni imela v naročju takega ženiha. Bil je kakor pokojni oče, tudi tako vzrasel, stasit kakor topol in lep kakor devica. — —

„Vidite tamkaj Madleno?“ vskliknil je Kokšev Vašik na starega, ki je pospravljal pred ribarnico ploščke in čistil žlice po gostih, ki so se bili pri njem zastavili na pečene ribe.

Pateški ribič se je vzravnal, a na Ogrinem bregu prikazala se je stara žena, lase si je pulila in divje vila roke. Zopet je klela ubogo Voršilko, da Bog obvari.

„Domov hodi, dečko“, kriknil je Kokeš na Vašika. Deček je slušal, a ribič je raje zaprl duri v vežo, da bi tega ne slišal. —

„Čudna sodba vlada z ljudskim srcem. Dolžnike, krivce pusti mirno v grobu spati, njih žrtve pa še po stoletjih skuša iz spanja buditi. Ne pomiluje jih, marveč še z dvojostrim jezikom zbada. — To je radi tega, ker razlivajo po bogatinovi obleki redka dobra dejanja svojo zarjo, a hudobijo zakriva zaplata. Na siromaku pa je videti i najmanjša pega, kakor na belem platnu najpriprosteja točka“! pravil je Rokos, ko je bil še živ, kakor bi bil uže videl naprej, da to okusi lastna njegova kri — nesrečna Voršilka, po katero je zato, ker ji je grajski gospod razdrl življenje, še prišel vodnik, ne boje se neveste z otrokom, a v globine brez dna, v svoje kristalne palače jo zanesel kakor Marino.

In imel-li je prav ta stari ribič kresejnski?

Novice.

— **Osebne vesti.** Rudniški oskrbnik v Brixleggu, Alojzij pl. Koschin, je imenovan oskrbnikom materjalij v Idriji. — Okrajni sodnik v Buzetu, dr. A. Barzelatto, je imenovan dež. sodišča svetnikom pri okrožnem sodišču v Rovinju. — Deželnosodni svetnik v Novem mestu g. Tomaž Einspieler je premeščen v Ljubljano. Deželnosodnimi svetniki so imenovani sodni tajnik g. Vajkart Gaudini za Novo mesto državnega pravdnika namestnik v Ljubljani g. dr. Martin Travner za Ljubljano in sodni tajnik v Mariboru g. dr. Gustav Wokaun za Maribor. Deželnosodnima svetnikoma in predstojnikoma okrajnih sodišč sta imenovana gg. dr. Josip Fraidl za Ptuj in dr. Karol Gelingsheim za Kozje. Deželnosodni svetnik v Ljubljani g. Karol Ekl je imenovan dr. žavnim pravdnikom v Celju, sodni pristav v Ljubljani g. Albert vitez Luschan državnega pravdnika namestnikom tukaj in avskultant g. dr. Valentin Flerin sodnim pristavom v Senožečah. — **V Dobrno** je prišel kot kapelan g. M. Zemljič.

— **Shod kranjskih trgovcev in obrtnikov**, kateri se je vršil včeraj dne 6. t. m. v Ljubljani je bil mnogoštevilno obiskan. Njegove sklepe priobčimo v prihodnji številki.

— **Primorski dež. zbori**, namreč goriški, tržaški in istrski so sklicani na dan 15. t. m.

— † **Nadvojvoda Ernest.** Dne 4. aprila umrl je leta 1824. porojeni nadvojvoda Ernest, kateri je bil l. 1860. nekaj časa vojni zapovednik v Ljubljani.

— **Kopališče na Toplicah** pri Novem Mestu je bilo otvorjeno letos že 1. aprila.

— **Prebivalstvo kranjske dežele** je koncem minulega leta štelo 504.974 duš. Umrlo je 12.016 oseb, rojenih je bilo 18.342, umorjenih 26, samomorov 30.

— **Električna razsvetljava** v ljubljanski frančiskanski cerkvi je bila vpeljana dne 30. m. m. Ob 10. jo je preskusil mestni inžener Al. Ciuha. Cerkev je razsvetjena s samimi žarnicami, ki se nahajajo v steklenih tulipah na pozlačenih kandelabrih. Kandelabri se nahajajo samo na stenah, sredina cerkve je prosta. Vseh žarnic je 90.

Štajerska kmetijska družba šteje sedaj 63 podružnic in 4112 članov. Na Gor. Štajerskem je 23 podružnic s 1717 člani, na Srednjem Štajerskem 16. podružnic s 663 člani. Poljedelsko ministerstvo je minulo leto v povzdigo ribištva 1000, bučeloreje 200, hmeljarstva 500 in kuretninoreje 500 gld. Za popotne učitelje je država dovolila 3500 gld.

— **Tržiška železnica.** Obravnava glede proge nameravane železnice od Kranja do Tržiča se ne bode vršila dne 6., ampak 27. aprila, ker se zaradi deželnega zbora obravnave ne moreta udeležiti se deželni odbor ter trgovska in obrtniška zbornica.

— **Nagrade za pokončane zveri.** Deželni odbor kranjski je izplačal v minulem letu 30 gld. za jednega medveda, 10 gld. za medvedko, 38 gld. za 19 vider, 30 gld. za šest steklih psov, 5 gld. za steklo mačko.

— **Nemško nacijonalen shod.** Iz Celovca se piše. Dne 23. t. m. zvečer priredilo je tukajšno nemško nacijonalno polit. društvo shod, ki je bil po poročilih nam nasprotnih listov dobro obiskan. V prav lepi slogi udeležili so se ga nemški nacijonalci in socijalni demokratje. Predsedoval je podžupan dr. Metnic, glasoviti kričač in poslanec V. kurije dr. Artur Lemiš pa je poročal o političnem položaju, govoril je skrajno in čisto v smislu Schönererjevem, tako da mi je segel vladni zastopnik v besedo. Lemiš se zato ni dosti zmenil, marveč je po svoje nadaljeval, saj vè, kaj mu je na Koroškem vse dovoljeno. Dva socijalistična govornika sta se izjavila zoper obstrukcijo. Znani dr. Plohl, tajnik trg. zbornice, je predlagal ojstro resolucijo, kateri je vladni zastopnik zopet ugovarjal. A predno je mogel glasovanje zabraniti, so se že vsi zborovalci izrekli zanjo. Zanimivo bi bilo vedeti, koliko uradnikov je bilo na tem shodu.

— **V državnem proračunu** oziroma proračunskem provizoriju se nahajajo v drugem četrtletju za Kranjsko naslednji: 15.000 gld. za nove stavbe, pre- in do-zidave; 9900 gld. za poprave v ljubljanskem licealnem poslopju; 22.130 gld. za nakup stavbišča za novo sodišče v Ljubljani; 50.000 gld. za nakup in dozidanje novomeške vojašnice; 100.000 gld. za zgradnjo novega gimnazijskega poslopja in 100.000 gld. za zgradnjo justičnega poslopja v Ljubljani.

— **Reka pred 50 leti.** Reški list „La Bilanca“ piše, da so pred 50 leti najodličneji Rečani, meščani, uradniki in trgovci, prisego položili vernosti hrvatskemu narodu in splošno glasovali za to, da ostane hrvatski jezik uradni v vseh uradih Reke. Mestni svet je ob jednem zahteval zjedinjenje Reke s Hrvatsko in sklenil žrtvovati 300 gld. za meč banu Jelačiću. To je bilo leta 1848 — a danes? Kako je danes na Reki, ko se pogreza drug za drugim reških odličnih Hrvatov v močvirje renegatstva. Hrvatska bi pač morala doživeti zopet kaj resnega v zgodovini, da bi je zopet zbudilo iz spanja.

— **Železnica Matulje - Opatija.** Baron Schwarz, ki je te dni dobil predkoncesijo za gradnjo te železnice, dovršil je prvo merjenje te proge. Nova proga bo oddaljena od sedanje postaje na Matuljah na višini kakih 140 *m*, potem pa se bode polagoma spuščala proti Opatiji. Nova postaja bode stala nad Opatijo, a tako, da se zamore progo podaljšati do Ike, Lovrane itd

— **Tržaška odvetniška zbornica** je odposlala pravosodnemu ministru dolgo spomenico proti slovenskemu jeziku pri tržaških sodiščih. Italijanski odvetniki se sklicujejo na stari sodni opravilnik iz l. 1871, ki menda govori le o jednem jeziku, in seveda je po njihovi trditvi le italijanski. Uprav smešen pa je argument, češ, da bi se bile že davno vpeljale slovenske obravnave, ki bi se pokazale potreba. To ravno dokazuje staro krivico, ki se godi slovenskemu prebivalstvu. Tisoč let krivice ne ustvarja jedne same ure pravice. Zaradi malomarnosti laških advokatov, ki se nočejo učiti slovenskega jezika, naj torej trpi pravosodje, naj se kršijo v zakonih zajamčene pravice! Grof Badeni je rekel svoj čas: Učite se slovenščine!

— **Nemško maščevanje** Občinski svet ljubljanski je sklenil, nastopiti s primerno odločnostjo proti plinovi družbi. Kranjska hranilnica je odgovorila za to s tem, da je c. kr. obrtni strokovni šoli odpovedala prostore v Virantovi hiši. Tako postopanje je navaden škandal, ki je toliko večji, ker se zavzema hranilnica za družbo, katera je desetletja molzla Ljubljano na nečuven način, in s katero so l. 1860. takratni nemškutarski obč. svetniki sklenili za svoj žep sicer jako koristno, za občino pa skrajno škodljivo pogodbo.

— **Šolska debata v koroškem dež. zboru.** Pred kratkim sta slovenska poslanca v koroškem dež. zboru sprožila vprašanje o uredbi koroških šol. Njihovim zahtevam se ni uprla samo nemška večina, ampak uprla se jim je tudi vlada, iz česar je razvideti, da na Koroškem ne smemo ničesar pričakovati.

— **Glasbena Matica** je imela pred Veliko nočjo izreden občni zbor. Povod mu je bilo delstvo, da je odbor odklonil zahteve koncertnega mojstra M. Hubada Občni zbor je to postopanje, vsled katerega je hotel M. Hubad izstopiti iz službe "Glasbene Matice" obsodil in je dotični sklep razveljavil. Odbor je vsled tega odstopil. Občni zbor izvolil je nov odbor. Novim predsednikom je bil izvoljen dr. Ferjančič.

— **Kardinalom** bo v kratkem, kakor poroča „Slovenec", imenovan goriški knezonadškof dr. Jakob Missia.

— **Nekaj se pripravlja.** Štajerski dež. šolski nadzornik Zindler je te dni na tako čuden način inspiciral slovenske paralelke na mariborski in na celjski gimnaziji, da se štajerski Slovenci boje, da vlada te paralelke namerava odpraviti.

— **Mestna hranilnica v Radovljici.** V mesecu marcija 1899 l. je 146 strank vložilo 30.394 gld. 54 kr. 127 strank vzdignilo 11.668 gld. 57 kr. 36. strankam se je izplačalo posojil 21 405 gld. stanje ulog 627.218 gld. 36 kr. denarni promet 106.890 gld. 86½ kr.

— **Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani** so poslali: Gospod veletržec in predsednik kupčijske in obrtne zbornice v Ljubljani Ivan Perdan kot založnik užigalic družbe sv. Cirila in Metoda zopet 200 gld. — Vesela družba pri sv. Petru v Ljubljani 1 gld. 14 kr. — Slavna posojinica v Slovenski Bistrici 20 gld. — Iz nabiralnika v gostilni g. Frana Prelovca v Idriji 4 gld. 31 kr. — Slavna posojilnica v Zgornjem Tuhinju 5 gld. — Gospod Egid Jeglič na Selu pri Breznici iz nabiralnika 3 gld. 70 kr. — Gospa Helena Čadež, posestnica v Poljanah, iz nabiralnika 4 gld. 50 kr. — Slavna posojilnica na Dolu 5 gld. — Iz dr. Čučkove zapuščine 70 gld. — Izvenakad. podružnica v Gradcu po g. Fr. Hrašovcu 80 gld. — O tej priliki javljamo veselo, da je družba sv. Cirila in Metoda zadnji teden jako ugodno kupila v deželni deski štajerski vpisano grajščino na Muti s krasnim parkom blizu župne cerkve, da postavi ondi brambo proti presilnemu navalu nemštva. Z izrednimi darovi naj vsi in zlasti štajerski Slovenci podpró družbo, da bode mogla dovršiti lepo nalogo.

Blagajništvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani,

— **Shod zadružnih zastopnikov** katoliško narodne stranke, ki je bil za dan 6. t. m. napovedan, se ni vršil, ker ga je vlada prepovedala.

— **Samomori.** Bivši župan v Veprincu P. Andreicich je pred nekaterimi dnevi zginil od doma. Raznesle so se bile razne govorice. „Hrvatska Sloga" pa poroča, da si je Andreicich z britvijo prerezal vrat in takoj mrtev obležal. Sušaski list pravi. da je Andreicicha kot Hrvata bolelo, ker so ga Hrvatje prezirali, in je volil z Italijani. — V Št. Vidu pri Vipavi se je na veliko soboto ustrelil učitelj Ivan Raktelj. Napravil si je bil „dekret" in ga kazal šolaricam, češ, da se mu more vsaka udati. Oskrunil je več deklic. Ko se je proti njemu začela preiskava, si je končal življenje. — V Kranju se je v zaporu obesil nemški popotnik Hecht.

— **Ogenj.** Iz Polhovega Gradca se poroča. Dne 24. m. m. ob 4 uri popoludne je v tukajšnji h. št. 2 iz do sedaj neznanega vzroka, najbrže radi slabe sestave peči in dimnika, ogenj nastal, kateri se je v podstrešju hipoma razširjal. Nevarnost požara je bila velika, ker je v bližini veliko stanovaliških in gospodarskih poslopij. K sreči se je preteča nesreča pravočasno zapazila, na kar je načelnik tukajšnega prostovoljnega gasilnega društva gospod Franjo Rihar v družbi svojih pomočnikov kot udov tega društva in drugih v bližini bivajočih gasilcev po trudapolnem delu ogenj pogasil in tako nezmerno škodo odvrnil, ter s tem čast dal geslu gasilnega društva. Za l oga in bližnjemu v pomoč!

— **Evropa** šteje po novejši štetvi 366,425.790 prebivalcev; vse armade štejejo 8,403.544 mož, za slučaj vojne nad 21 milijonov. Za te vojake plačuje Evropa v mirovnem času 5 miljard in 303 milijonov frankov. Državni dolgovi znašajo 116 milijard in 600 milijonov, torej pride na vsako glavo 320 frankov. Na Portugalskem pride na glavo državnega dolga 794 frankov, na Nizozemskem 480, v Italiji 417, v Avstriji 364, v Belgiji 350, v Španiji 339, na Grškem 334, v Nemčiji 274, v Rusiji 146, v Turčiji 137 in v Švici 25 frankov. Redni letni državni troški znašajo 19 milijard 583 milijonov ali 54 frankov od osebe.

— **Zapuščina neke sirote.** V Brnu je 17. decembra umrla neka Julija Hoffman, v 82. letu svoje starosti, ki je od občine dobivala 200 gld. letne podpore. — Po njeni smrti pa so našli v stanovanju 99 zlatov, 4000 gld. gotovine in v 40.000 v vrednostnih papirjih s kuponi.

— **Človek in stroj.** Statistični zavod v Berolinu je izdal pred kratkim podatke o vseh po svetu v obrtnem prometu rabljenih gibalnih silah. Velikanska množitev strojev spada še le v zadnjih 25 letih. Štiri petine vseh na svetu sedaj delujočih strojev je bilo izdelanih v zadnjih 25 letih. Avstro-ogerska premore nad 20.000 parnih kotlov in okoli 4000 lokomotiv. Moč vseh parnih strojev nadomešča v Zjedinjenih državah 9, na Angleškem 8, v Nemčiji 5 in v Avstro-Ogrski 2 milijona konjskih sil; vender je tukaj izvzeta moč lokomotiv, kojih število znaša skupaj 400.000 in katerih moč je jednaka petim milijonom konjskih sil. Parni stroji vsega sveta izvršujejo delo, za katero bilo bi potrebnih 2000 milijonov ljudij, torej več kakor trojno število vseh delavskih močij na svetu. Stroji torej rapidno izpodrivajo človeka in vsako žival.

Loterijske srečke

V Brnu dne 5. aprila t. l.: 49, 25, 82, 7, 29.
Na Dunaji dne 1. aprila t l.: 68, 86, 8, 84, 81.
V Gradci dne 1. aprila t. l.: 83, 62, 58, 69, 46.

Tržne cene.

V Ljubljani dne 29. marcija 1899. Pšenica 10 gld. 50 kr., rž 8 gld. 20 kr., ječmen 7 gld. 80 kr., oves 6 gld. 50 kr., ajda 8 gld. 50 kr., proso 9 gld. — kr., turšica 5 gld. 60 kr., leča 12 gld. — kr., grah 10 gld. — kr., fižol 11 gld. 50 kr. Vse cene veljajo za 100 kilog.)

„Naša straža".

Hišo s kovačijo in vrtom na prodaj.

V večjem trgu na Slovenskem Štajerskem se bode v kratkem prodajala hiša s kovačijo in vrtom. Dobila se bo za okrog 3000 gld. — Hiša je v dobrem stanu, jez pa celo nov. Zraven kovačije bilo bi lahko postaviti tudi žago. Kdor bi bil volje to lepo posestvo po tako ugodni ceni kupiti, naj to naznani »Naši Straži«, ki bo v vsem potrebnem dalje posredovala.

Zahvale!

Spoštovani gospod!

Zahvaljam Vas, da sté mi poslali tako izvrstno zdravilo proti kašlju in prsni bolezni. Porabil sem jedno steklenico trpotćevega soka, kašelj in prsna bolezen mi je skoro prenehala. Pošljite mi takoj še tri steklenice Vašega izvrstnega trpotćevega soka, a zraven še tudi 2 zavitka čaja proti kašlju. Z velespoštovanjem

Vaš hvaležni
JAKOB SUPPAN.
V Divači, 19. oktobra 1897.

Trpotčev sok (Spitzwegerich Saft), kateri deluje tako izvrstno proti kašlju, prsnim boječinam, hripavati, težkemu dihanju pa tudi za stare bolezni, dobiva se vedno svež v lekarni pri Zrinjskem, H. Brodjovin, Zagreb, Zrinjski trg štev. 20.

Naj pazi vsakdo na varnostno znamka, ker samo tisti trpotčev sok je iz moje lekarne, ki ima na steklenici sliko Nikolaja Šubiča Zrinjskega, hrvatskega bana.

Cena steklenici trpotčevega soka s točnim navodilom je 75 kr.

Razven trpotčevega soka je dobro rabiti proti kašlju tudi planinski čaj.

Cena jednega zavitka planinskega čaja proti kašlju je s točno pošiljatvijo 35 kr.

Oboje se pošilja vsak dan po poštnem povzetju. Kdor pošlje denar naprej, naj doda za poštni list in zabojček še 20 kr.

Lekarna pri Zrinjskem
H. BRODJOVIN
Zagreb, Zrinjski trg št. 20.

Cénjeni gospod lekârnik!

Pred kratkim časom sem naročil od Vas jedno stéklenico krepilnih švedskih kapljie, naredile so meni in mojim znancem tako dobro, da Vas moram za to dobro zdravilo nájtopleje zahvaliti. Blagovolite mi za moje znance še tri steklenice po 80 kr. po poštnem povzetju poslati.

S spoštovanjem
VID ZANIĆ.
Modruš, dne 26. maja 1898.

Prave krepilne švedske kapljice delujejo izvrstno proti vsem želodčnim bolečinam, popravljajo prebavljenje, čistijo kri, krepijo želodec. Po teh kapljicah izginejo vse želodčne in črevesne bolezni, a dobi se dober apetit

Paziti je treba na varnostno znamko, ker samo tiste švedske kapljice so iz moje lekarne, ki imajo na steklenici sliko Nikolaja Šubiča Zrinjskega, hrvatskega bana.

Cena jedne steklenice krepilnih švedskih kapljic s točnim navodilom je 80 kr.

Pošilja se vsak dan po poštnem povzetju.

Kdor pošlje denar naprej, naj doda za poštni list in zabojček 20 krajcarjev.

Lekarna k Zrinjskemu
H. BRODJOVIN
Zagreb, Zrinjski trg št. 20.

Naročila, katere znašajo 5 gld. in več, se pošiljajo poštnine prosto.

Zelo spoštovani gospod!

Moja žena je ležala tri mesce vsled trganja in bolečin v kosteh. Precej, ko je začela rabiti Vaše »mazilo proti kostnim bolečinam« je vstala že čez tri dni, in danes hvala Bogu, hodi. Zahvaljujoč se Vam za to izvanredno mazilo ostajam

pokoren sluga
Bartol Lisički.
Strmec pri Stulici, 22. aprila 1898.

Mazilo proti kostnim bolečinam (Fluid) je prav dobro zdravilo proti trganju in zbodanju v kosteh, protinu, bolečinam v križu, proti prehlajenju, pri prepihu i. t. d. Mazilo krepi oslabele žile in krepi stare ljudi, ki trpijo slabost na nogah.

Vsaka steklenica mora imeti varnostno znamko t. j. sliko Nikolaja Šubiča Zrinjskega hrvatskega bana, ker samo tisto mazilo je iz moje lekarne, ki nosi to varnostno znamko na steklenici.

Cena jedne steklenice mazila proti kostnim bolečinam s točnim navodilom je 75 kr.

Pošilja se vsak dan po poštnem povzetju.

Kdor pošlje denar naprej, naj doda za poštni list in zabojček še 20 kr.

Lekarna pri Zrinjskem
H. BRODJOVIN
Zagreb, Zrinjski trg št. 20.

Vizitnice in kuverte s firmo

priporoča

J. Blasnik-ova tiskarna v Ljubljani.

KATHREINER-

Kneippova sladna kava.

Stara mamica, še meni!

Že leta sem izpričano izvrstna primes k bobovi kavi. — Pri živcnih, srcnih, želodecnih boleznih, pri pomanjkanju krvi etc. zdravniško priporočena. — Najpriljubljenejša kavina pijača v stotisočero rodovinah.

Odgovorni urednik: August Pucihar. — Tisk in založba: J. Blasnikovi nasledniki.